

O

záj
a v
na
sov
nítpoi
voc
ori—
SL

ml

ček

zal

no,

v ž

ačl

ted

kte

vti

mi zmrazila cévy, mráz mi spálil poupata a bouře mi polámala větve, takže letos vůbec žádné růže mít nebudu.“

„Já potřebuji jen jednu červenou růži,“ pravil slavík. „Jednu jedinou červenou růži! Copak není vůbec žádná možnost, jak ji získat?“

„Jedna možnost je,“ odpověděl keř, „ale ta je tak hrůzná, že nemám odvahu ti ji prozradit.“

„Jen mi ji prozrad,“ řekl slavík, „já se nebojím.“

„Potřebuješ-li červenou růži,“ pravil keř, „musíš ji za měsíčního světla vytvořit z hudby a zbarvit krví z vlastního srdce. Musíš mi zpívat s hrudí nabodnutou na trn. Celou noc mi musíš zpívat a trn ti musí proniknout do srdce a tvá živá krev musí proudit do mých cév a stát se krví mou.“

„Smrt je vysoká cena za jednu červenou růži,“ zabědoval slavík. „Život je každému velice drahý. Je tak příjemné sedět v zeleném háji a pozorovat slunce v jeho ekvipáži ze zlata a lunu v její ekvipáži z perel. Tak líbezná je vůně hlohu, tak líbezná jsou zvonky schovávající se v údolích a vřes kvetoucí na kopcích. Jenže láska je víc než život, a co je srdce ptačí ve srovnání se srdcem člověka?“

I rozepjal slavík hnědá křídla a vznesl se do vzduchu. Jako stín prolétl nad zahradou a jako stín proplul houštinou.

Mladý student dosud ležel v trávě, kde ho slavík opustil, a slzy v jeho krásných očích dosud neoschly.

„Raduj se,“ volal slavík, „raduj se, budeš mít tu svou červenou růži! Já ji za měsíčního světla vytvořím z hudby a zbarvím krví vlastního srdce. A od tebe za to žádám jenom jedno: abys vždycky zůstal opravdovým milencem, neboť láska je moudřejší než filozofie, a ta je velmi moudrá, a vlivnější než moc, a ta je velmi vlivná. Plamenně zbarvena jsou její křídla a jako plamen je zbarveno i její tělo. Rty má sladké jako med a dech jí voní po kadidle.“

Student vzhlédl z trávy a naslouchal, ale nemohl rozumět tomu, co mu slavík říká, neboť znal jenom to, co je psáno v knihách.

Ale rozuměl tomu dub a zesmutněl, protože toho slavička, co si vystavěl hnízdo v jeho větvích, měl velice rád.

„Zapívej mi ještě jednou, naposled,“ zašeptal. „Bude mi po tobě teskno, až tu nebudeš.“

I zazpíval slavík dubu a jeho hlas zněl jako zurčení vody, tekoucí ze stříbrného džbánku.

Když slavík svou píseň dozpíval, zvedl se student a vytáhl z kapsy zápisník a olůvko.

„Formu má,“ říkal si, procházeje houštinou, „to se mu upřít nedá. Ale má nějaký cit? Bohužel asi ne. Inu, jako většina umělců; všechno jen styl, a upřímnost žádná. Pro nikoho by se neobětoval. Myslí jen a jen na hudbu; a umění, to ví kdekdo, je sobecké. Nicméně nutno přiznat, že mu v hlásku zní pár krásných tónů. Škoda, že nic neznamenají a nejsou k praktickému užítku.“ A šel do své jizby, lehl si na pryčnu a začal myslet na svou milovanou; a po chvíli usnul.

A když na nebesích zazářila luna, slavík přiletěl k růžovému keři a nabodl se hrudí na trn. Celou noc zpíval s trnem v hrudí a chladná křišťálová luna se sklonila níž a naslouchala. Celou noc zpíval a trn mu vnikal do hrudi hlouběji a hlouběji a z těla mu odtékala životodárná krev.

Nejprve zpíval o zrození lásky v srdci jinocha a dívky. A na nejvyšší větévce

růžového keře vykvétala divokránská růže, plátek po plátku, jak šla píseň po písni. Bledá byla zpočátku, jako opar vznášející se nad řekou, bledá jako nožky jitry, stříbrná jako perutě úsvitu. Jen jako odraz růže v zrcadle ze stříbra, jako odraz růže ve vodní kaluži, taková byla růže vykvétající na nejvyšší větévce keře.

Ale keř zavolal na slavička, aby se na trn přitiskl ještě víc. „Přitiskni se ještě víc, slavičku,“ volal keř, „nebo přijde den, a růže nebude dotvořena.“

I přitiskl se slavík na trn ještě víc a jeho píseň zněla hlasitěji a hlasitěji, neboť zpíval o zrození vášně v srdci muže a panny.

A do plátků růže se rozlil něžně růžový ruměnc, podobný ruměnci v tváři ženicha, který líbá rty nevěstiny. Avšak trn ještě nepronikl až k srdci slavičkovi, a tak i srdce růže zůstávalo bílé, neboť jenom krví srdce slavičkova může zkarminovět srdce růže.

A keř zavolal na slavička, aby se na trn přitiskl ještě víc.

„Přitiskni se ještě víc, slavičku,“ volal keř, „nebo přijde den, a růže nebude dotvořena.“

I přitiskl se slavík na trn ještě víc a trn se dotkl jeho srdce a tělem mu projel divý záchvěv bolesti. Krutá, krutá to byla bolest a bouřlivěji a bouřlivěji zněla píseň, neboť slavík zpíval o lásce zocelené smrtí, o lásce, která neumírá ani v hrobě.

A divokránská růže zkarminověla jako růže východní oblohy. Karmínový byl prstenec jejich plátků, karmínové jako rubín bylo i její srdce.

Slavík však zpíval hlasem stále zemdlenějším, začal tlouci křídélky a oči se mu pokrývaly blankou. Píseň slábla a slábla a cosi svíralo slavičkovo hrdlo.

Pak náhle propukl v poslední melodii. Slyšela ji bílá luna a zapomněla na úsvit a omeškala se na obloze. Slyšela ji červená růže a zachvěla se v extázi a rozevřela plátky do studeného jitřního vzduchu. Ozvěna si ty tóny zanesla do své purpurové jeskyně v horách a probudila ze snů spící pastýře. Tóny proletěly dále rákosím na řece a rákosí doneslo jejich poselství moři.

„Podívej se, podívej se!“ zvolal keř. „Teď je růže dotvořena!“ Ale na to už slavík neodpověděl. Ležel mrtev ve vysoké trávě, v srdci trn.

V poledne otevřel student okno a vyhlédl ven.

„No ne!“ vykřikl. „Takové zázračné štěstí! Červená růže! A podobnou růži jsem jakživ neviděl. Ta je tak krásná, že má určitě dlouhatánské latinské jméno.“ A vyklonil se a růži utrl.

Pak si nasadil klobouk a s růží v ruce utíkal k profesorovu domu.

Profesorova dcera seděla přede dveřmi, navíjela klubko modrého hedvábí a u nohou jí ležel pejsek.

„Říkala jste, že byste si se mnou zatančila, kdybych vám přinesl červenou růži,“ zvolal student. „Tady máte tu nejčervenější růži na světě. Připněte si ji večer těsně k srdci, a ona vám poví, až spolu budeme tančit, jak vás miluji.“

Ale dívka se zamračila.

„Nehodí se mi bohužel k šatům,“ odpověděla. „Ostatně synovec komořího mi poslal pár pravých šperků, a šperky, jak je kdekomu známo, mají mnohem větší cenu než kytky.“

„Vy jste ale nevděčná, namouduši!“ řekl rozzlobeně student a odhodil růži na ulici. Spadla do kaluže a přejela ji jakási kára.

„Nevděčná!“ odsekla dívka. „Vy jste pěkný nezdrovák, abyste věděl. A kdo vů-